

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 11.02.2004
KOM(2004) 70 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN
TIL RÅDET, EUROPA-PARLAMENTET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

Handlingsplan: Den europæiske dagsorden for iværksætterkultur

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	Udfordringen for Europa på iværksætterområdet	3
2.	En europæisk debat om fremme af iværksætterkultur	6
3.	Fem strategiske politikområder	7
3.1.	Fremme af iværksættertankegang	9
3.2.	Flere skal tilskyndes til at blive iværksættere	10
3.3.	Gearing af iværksætterne til vækst og forbedret konkurrenceevne	12
3.4.	Forbedring af finansieringsmulighederne	15
3.5.	Tilvejebringelse af mere SMV-venlige lovgivningsmæssige og administrative rammer	16
4.	Kommissionens næste tiltag vedrørende gennemførelse af dagsordenen for iværksætterkultur	18
5.	Konkrete resultater for Europas iværksættere	19
Bilag I – Forslag til nøgleaktioner i 2006 og herefter		21

1. UDFORDRINGEN FOR EUROPA PÅ IVÆRKSÆTTEROMRÅDET

Iværksætterkultur er en af hoveddrivkræfterne bag innovation, konkurrenceevne og vækst. Da de er stærkt repræsenteret i nøglesektorer som tjenesteydelser og videnbaserede aktiviteter, spiller mindre virksomheder og iværksættere i dag en central rolle for EU's økonomi. Der er blevet konstateret en positiv og stærk sammenhæng mellem iværksætterkultur og økonomiske resultater, hvad angår vækst, virksomhedernes evne til at overleve, innovation, jobskabelse, teknologisk udvikling, produktivitetstigninger og eksport.¹ Men iværksætterkultur giver vores samfund mere end det. Den er også et middel til personlig udvikling, og den kan sikre social samhørighed, hvis alle uanset baggrund og bopæl får mulighed for at etablere deres egen virksomhed.²

Den **Europæiske Union** (EU) har som en del af strategien³ for at omstrukturere sin økonomi og sikre sin fremtidige økonomiske og konkurrencemæssige styrke forpligtet sig til at fremme iværksætterkulturen. Rådet opfordrede til at gennemføre foranstaltninger til fordel for små virksomheder og iværksætterkulturen, navnlig ved at vedtage **det europæiske charter for små virksomheder**⁴ i 2000.

På trods af de foranstaltninger, der er blevet gennemført siden da, er det dog ikke lykkedes EU at hale ind på USA med hensyn til **BNP pr. indbygger; forskellen med hensyn til produktivitet** er rent faktisk blevet større. Fremadskuende undersøgelser viser, at Europas andel af verdensproduktionen vil falde, selv om den samlede produktion stiger, navnlig når de nye stærke økonomier i Asien styrkes yderligere, hvis ikke Europa reagerer på de nuværende økonomiske tendenser.⁵ Europa har behov for flere iværksættere for at styrke sin økonomiske stilling.

EU udnytter ikke sit **iværksætterpotentiale** fuldt ud. For få personer anspires til at blive iværksættere. Selv om 47 % af europæerne i henhold til Eurobarometer siger, at de foretrækker at drive egen virksomhed, er der kun 17 %, der faktisk gør det. Med hensyn til initiativer på iværksætterområdet anfører kun 4 % af europæerne mod 11 % i USA, at de er i færd med at etablere en virksomhed, eller at de har været aktive som iværksættere inden for de seneste tre år.⁶ Og selv om 29 % af Europas SMV'er erklærede, at vækst var deres vigtigste mål⁷, er der for få, der rent faktisk skaber en vækst af betydning. Europa lider i modsætning til USA under, at nyetablerede virksomheder kun udvider i begrænset omfang.⁸ Og alle de største virksomheder i

¹ Entrepreneurship: A survey of the Literature, David B. Audretsch, oktober 2002.

² Jf. også Fælles beretning om social inddragelse, Rådet for Den Europæiske Union, 15223/01 af 12.12.2001.

³ EU's strategi for strukturreform af økonomien blev fastlagt på Det Europæiske Råds møde i Lissabon i marts 2000 og bekræftet på en række af Det Europæiske Råds møder frem til i dag.

⁴ Charter for små virksomheder, som blev vedtaget den 13. juni 2000 af Rådet (almindelige anliggender), fik støtte på Det Europæiske Råds møde i Feira den 19.-20. juni 2000.

⁵ Kommissionens arbejdsdokument Rapport om den europæiske konkurrenceevne, SEK (2003) 1299 af 12.11.2003 og Le commerce mondial au XXI siècle, Institut français des relations internationales, oktober 2002.

⁶ Flash Eurobarometer 146 "Entrepreneurship", november 2003.

⁷ SMV'er i fokus Hovedresultater fra 2002 Observatoriet for de Europæiske SMV'er, Europa-Kommissionen.

⁸ "The role of policy and institutions for productivity and firm dynamics: Evidence from micro and industry data", arbejdsdokument nr. 329, Stefano Scarpetta et. al., ECO/WKP(2002)15, 23.4.2002.

Europa ved afslutningen af sidste årti var allerede store i 1960.⁹ Amerikanske iværksættere afprøver tilsyneladende markedet, og hvis det går godt, udvider de hurtigt, mens mange forretningsidéer i Europa aldrig kommer ud på markedet, fordi deres levedygtighed bliver anfægtet, før de bliver afprøvet på markedet. Eurobarometer viste således, at 44 % af europæerne mente, at "*man ikke skal etablere en virksomhed, hvis der er risiko for, at det går galt*", imod kun 29 % af amerikanerne.

Befolkningens aldring vil sandsynligvis forværre problemerne på iværksætterområdet¹⁰, da den aldersgruppe, som er mest aktiv med hensyn til at etablere virksomheder (de 25 - 34-årige)¹¹, vil blive mindre i de kommende årtier. Derudover anslås det, at en tredjedel af iværksætterne i EU, hovedsageligt personer, som driver en familievirksomhed, vil trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet inden for de næste ti år, hvilket vil påvirke ca. 610 000 virksomheder og 2,4 mio. arbejdspladser hvert år. Da færre og færre virksomheder overdrages til familiemedlemmer, vil det være nødvendigt, at et større antal familievirksomheder overdrages til ansatte eller tredjemand. Mange europæere foretrækker imidlertid at etablere en virksomhed frem for at overtage en. At finde en efterfølger bliver derfor vanskeligere og vanskeligere.¹²

Hvis EU's potentiale på iværksætterområdet skal udnyttes fuldt ud, skal der for alvor sættes ind på at gøre Europa mere **attraktivt**, hvad angår forretningsaktivitet. Men det er i sig selv ikke nok til at sætte gang i iværksætterdrivkraften: der er i højere grad behov for en iværksættertankegang. Det betyder, at man aktivt skal fremme **iværksætterkulturen** og sætte ind over for frygten for at **tage en risiko** blandt det størst mulige antal potentielle iværksættere.

For at bidrage til at opnå dette kan EU udnytte eksempler på **gode resultater** inden for egne grænser, idet der tages udgangspunkt i de betragtelige regionale forskelle med hensyn til velstand og erhvervsmiljø. Udvidelsen vil ikke kun forbedre de forskellige økonomiske resultater, men også udvide spektret af traditioner på iværksætterområdet og øge forretningsmulighederne i et udvidet Europa.

For at gøre fremskridt med hensyn til dagsordenen for iværksætterkultur offentliggjorde Kommissionen grønbogen "**En iværksætterkultur i Europa**"¹³ og sendte den i høring med henblik på at inddrage det størst mulige antal berørte parter i fastlæggelsen af den **fremtidige politiske dagsorden**. Denne høring er et eksempel på den betydning, som Kommissionen tillægger opretholdelse af dialogen med SMV'erne og deres repræsentanter.

⁹ "White Paper, Embracing innovation: entrepreneurship and American economic growth", National Commission on Entrepreneurship (NCOE) 2001.

¹⁰ De demografiske forhold i Europa vil blive ændret drastisk. I stedet for én person på 65 eller derover for hver fire i aldersgruppen 18 – 64 vil dette forhold i 2040 ændres til ca. én for hver to. Aldersgruppen 18 – 35 vil blive reduceret fra mere end 25 % til mindre end 20 % i henhold til Eurostats prognoser.

¹¹ Global Entrepreneurship Monitor (GEM) 2002 Summary Report, http://www.gemconsortium.org/category_list.asp?cid=125 Reynolds, Bygrave, Autio and Hay.

¹² Ekspertgruppens endelige rapport om overdragelse af SMV'er, Europa-Kommissionen, maj 2002.

¹³ Grønbog En iværksætterkultur i Europa, Europa-Kommissionen, KOM (2003) 27 endelig af 21.1.2003.

På grundlag af omfattende forskningsdata, analyser, undersøgelser og politiske erfaringer rejste grønbogen ti spørgsmål inden for **to områder af grundlæggende betydning for Europa**: "*Hvad kræver det at udvikle flere iværksættere?*" og "*hvordan kan flere virksomheder geares til vækst?*"? Som opfølgning på grønbogen blev Kommissionen på Det Europæiske Råds møde i Bruxelles i marts 2003 bedt om at forelægge en **handlingsplan for iværksætterkultur** på Det Europæiske Råds forårsmøde i 2004.

Denne handlingsplan giver et **sæt strategiske rammer for fremme af iværksætterkulturen** på grundlag af den offentlige høring, som fulgte offentliggørelsen af grønbogen. Denne høring støttede overordnet set Kommissionens igangværende aktiviteter, men der blev også givet udtryk for, at der er behov for en større indsats på visse områder. Handlingsplanen supplerer således gennem målrettede tiltag det igangværende arbejde, navnlig under det flerårige program til fremme af initiativ og iværksætterånd¹⁴, som blev vedtaget ved Rådets beslutning 2000/819/EF, uden at ændre de mål og aktionsområder, som er beskrevet i beslutningen.

2. EN DEBAT OM FREMME AF IVÆRKSÆTTERKULTUR DÆKKENDE HELE EUROPA

Den **offentlige debat**, som blev udløst af grønbogen om iværksætterkultur, gav anledning til stor interesse i hele Europa og andre lande. De berørte parter var meget interesserede i at udveksle den ekspertise, som de har fået gennem deres daglige arbejde i virksomhederne eller gennem forskning. Grønbogen blev drøftet ved mange lejligheder, og der blev indsendt 240 skriftlige svar fra både enkeltpersoner og organisationer, som repræsenterede en lang række berørte parter, herunder nationale, regionale og lokale myndigheder, iværksættere, erhvervsorganisationer, støttetjenester, universiteter og tænketanke.¹⁵

Mens respondenterne bekræftede de vigtigste udfordringer, som er beskrevet i grønbogen, pegede de også på en lang række **aktionsområder**, hvilket gør det klart, at der *ikke findes nogen mirakelkur*, som kan skabe en større iværksætterkultur i Europa. At der i Europa er et uudnyttet potentiale, synes at skyldes en kompleks kombination af rammebetingelser, holdninger og færdigheder, som påvirker hinanden indbyrdes. En oversigt over de vigtigste tendenser i de indsendte svar kan findes nedenfor.

Det fremherskende syn på iværksættere og den nuværende balance mellem **risici og belønning** synes at medføre, at mange europæere er mindre tilbøjelige til at blive iværksættere. Der er også færre og færre potentielle efterfølgere til at overtage virksomheder fra det stigende antal iværksættere, som når pensionsalderen. Iværksætteruddannelse blev set som et vigtigt redskab til i større omfang at skabe en iværksættertankegang blandt unge. For at lette risikobyrdens bør man se på de alvorlige følger af en fiasko og nødvendigheden af at acceptere en lavere grad af

¹⁴ *Rådets beslutning af 20. december 2000 om et flerårigt program til fremme af initiativ og iværksætterånd, navnlig for små og mellemstore virksomheder (SMV) (2001-2005)*, Rådets beslutning (2000/819/EF) af 20. december 2000, EFT L 333 af 29.12.2000, s. 84-91.

¹⁵ Alle bidrag, som er blevet indsendt i elektronisk form, og en rapport med et resumé af de vigtigste resultater kan findes på følgende websted: http://europa.eu.int/comm/enterprise/entrepreneurship/green_paper/index.htm.

social sikring. Der blev fremsat ønske om en øget indsats for at lette **overdragelse af virksomheder**, navnlig familievirksomheder.

Finansiering ses i stigende grad som et presserende emne på grund af udbredelsen af ratingkulturen og de foreslåede nye kapitalkrav til banker (Basel II).¹⁶ **Beskatning** af tilbageholdt overskud eller private investeringer blev set som en hindring for en forøgelse af egenkapitalen og en stærkere balance; to faktorer, som er nødvendige for, at virksomhederne kan frigøre deres vækstpotentiale og opnå billigere finansiering.

Respondenterne anførte, at iværksætterne bør have adgang til målrettet støtte, vejledning og uddannelse af høj kvalitet for at forbedre deres **resultater**. Virksomhedsklynger kan sætte skub i væksten, handel i hele Europa og internationalisering, mens støtte med henblik på at fremme spin-off-virksomheder og et mere effektivt samarbejde mellem forskningsinstitutioner og virksomheder kan bidrage til at fremme innovation.

Administrative og lovgivningsmæssige byrder blev ofte nævnt, navnlig opfyldelse af kravene vedrørende skat og beskæftigelse, som er komplekse, tidskrævende og bekostelige. De politiske beslutningstagere bør opretholde en **dialog med SMV'erne** og deres repræsentanter med henblik på at skabe et bedre administrativt og lovgivningsmæssigt miljø. Ydermere kunne det på grundlag af respondenternes reaktioner fastslås, at der med hensyn til offentlige kontrakter stadig er behov for forbedringer, og at der stadig findes en række udfordringer, som vedrører det **indre marked** og **statsstøtteordningens** struktur.

Mange respondenter gik ind for den **koordinerede tilgang**, som er valgt i grønbogen. Respondenterne ønskede at styrke den åbne koordineringsmetode¹⁷ ved hjælp af en mere systematisk opfølgning af de anbefalinger der gives og medlemsstaternes gennemførelse heraf. For at tage hensyn til de forskellige udfordringer og behov i EU bør koordineringen ikke kun inddrage nationale regeringer, men også i højere grad regionerne, som spiller en afgørende rolle med hensyn til at tilvejebringe infrastruktur, netværk og støtte, som er skræddersyet til iværksætternes specifikke behov inden for deres regioner. Der er også behov for koordinering blandt alle de politiske beslutningstagere, som beskæftiger sig med de forskellige områder, der er af betydning for iværksætterkulturen, som f.eks. forskning, innovation, beskatning og beskæftigelse.

3. FEM STRATEGISKE POLITIKOMRÅDER

På grundlag af den offentlige høring har handlingsplanen til formål at opfordre flere til at etablere virksomheder og at faa iværksætterne til at blomstre ved at hjælpe dem med at føre alle deres ambitioner ud i livet og tilvejebringe et gunstigt erhvervsklima. Med henblik på at fremme dagsordenen for iværksætterkultur vil Kommissionen

¹⁶ En gennemgang af kapitalkravene til banker og investeringsfirmaer og yderligere oplysninger kan findes i Commission Services Third Consultation Paper, arbejdsdokument af 1.7.2003.

¹⁷ Under denne metode giver Kommissionen medlemsstaterne et udgangspunkt for at fastsætte indikatorer, mål og benchmarks og at indsamle eksempler på god praksis inden for politikområder af fælles interesse med henblik på at give dem mulighed for at forbedre deres egne politikker.

fokusere på **fem strategiske politikområder**¹⁸, som grønbogens respondenter udpegede som værende af afgørende betydning for fremme af den nuværende dynamik på iværksætterområdet i EU.

- Fremme af iværksættertankegang
- Flere skal tilskyndes til at blive iværksættere
- Gearing af iværksætterne til vækst og forbedret konkurrenceevne
- Forbedring af finansieringsmulighederne
- Tilvejebringelse af mere SMV-venlige lovgivningsmæssige og administrative rammer.

EU står over for to udfordringer, hvad angår fremme af dagsordenen for iværksætterkultur: Der er behov for **koordinering og fokusering** for at skabe synergi og reelle fremskridt. Politikken skal dog også tage hensyn til de forskellige behov blandt iværksættere, der driver virksomheder, som spænder fra universitets-spin-outs over familieejede SMV'er til sociale virksomheder. Og landene og regionerne har hver især deres særlige kombination af styrker og svagheder, som påvirker iværksætterkulturen og erhvervsmiljøet.

Hvis de bedste resultater skal opnås, kan og bør Kommissionen ikke handle på egen hånd. Aktiv inddragelse af medlemsstaterne og erhvervsorganisationerne er af afgørende betydning for en vellykket indsats. For at kunne reagere mest hensigtsmæssigt på de forskellige udfordringer på iværksætterområdet opfordrer Kommissionen derfor **medlemsstaterne og erhvervsorganisationerne** til at træffe de nødvendige foranstaltninger på de fem strategiske områder inden for deres respektive kompetenceområder og på det mest hensigtsmæssige plan – nationalt eller regionalt – for således at reagere på deres specifikke behov.

Til støtte for **medlemsstaternes** nationale og regionale strategier vil Kommissionen under den åbne koordineringsmetode bistå de politiske beslutningstagere med at fastlægge benchmarks for resultaterne og udveksle god politisk praksis inden for de relevante indsatsområder.

Det er en forudsætning for en vellykket iværksætterpolitik, at **erhvervslivet** inddrages. F.eks. kan hensyntagen til SMV'ernes behov i forbindelse med den politiske beslutningstagning kun ske, hvis virksomhederne og deres repræsentanter inddrages aktivt, ligesom erhvervsorganisationerne kan fungere som mellemmand i forholdet mellem banker og virksomheder. Iværksættere lærer bedst af hinanden (som vejledere eller i net), hvorfor deres rolle i forbindelse med pr-fremstød og uddannelsesaktiviteter er af den største betydning for at skabe en iværksættertankegang.

I handlingsplanen gives der høj prioritet til en række målrettede **nøgleaktioner**¹⁹, som skal iværksættes i 2004 og 2005 og er rettet mod både Kommissionen og, under

¹⁸ Med forbehold for de mål og aktionsområder, som er beskrevet i det flerårige program, Rådets beslutning 2000/819/EF.

den åbne koordineringsmetode, nationale og regionale politiske beslutningstagere. Nye aktioner, som skal iværksættes fra 2006, vil blive fastlagt på basis af deres mulighed for at skabe merværdi og den vægt de har haft i den offentlige debat; en liste over forslag er vedlagt som bilag I.

3.1. Fremme af iværksættertankegang

Den offentlige høring understregede behovet for større anerkendelse af iværksættere og større opmærksomhed omkring muligheden for en karriere som iværksætter. Kommissionen vil under den åbne koordineringsmetode sammen med medlemsstaterne **fremme iværksætterkultur** ved at pege på rollemodeller og fremhæve den ansvarlige adfærd blandt mange iværksættere, som både respekterer vores samfunds nuværende og fremtidige behov. Med henblik på at give alle chancen for at gribe de muligheder, som passer til deres kvalifikationer og ambitioner, bør man i forbindelse med pr-aktiviteterne præsentere de forskellige typer iværksættere (f.eks. iværksættere, som ønsker at udvide deres virksomhed, iværksættere inden for håndværksfagene og iværksættere, som arbejder på deltid eller indgår i et samarbejde med andre) og fokusere på forskellige målgrupper.

Kommissionen støtter allerede tilrettelæggelsen af arrangementer vedrørende iværksætterkultur i en række storbyer i EU.²⁰ For at fremme iværksætterholdninger og -kvalifikationer blandt unge vil Kommissionen fortsat fremme **iværksætteruddannelse**.

Iværksætteruddannelse på universiteter bør være tilgængelig for studerende og forskere fra alle områder, særligt på tekniske universiteter. Kombinationen af videnskabeligt potentiale og iværksætterkvalifikationer vil medvirke til en bedre kommerialisering af forskningsresultater gennem *spin-offs* og flere nye virksomheder i de viden baserede sektorer²¹.

Nøgleaktion: Fremme af iværksættertankegang blandt unge

Kommissionen og eksterne eksperter har under den åbne koordineringsmetode gennemgået den politiske tilgang til iværksætteruddannelse i EU.²² Lovende resultater viste, at iværksætterkultur får større og større betydning i forskellige uddannelsesprogrammer, og at mange politiske initiativer er på vej. Indsatsen vil nu være rettet mod at udveksle erfaringer om nyttige politiske redskaber og at sikre iværksætteruddannelse af høj kvalitet for alle elever i hele EU.

I 2004 vil Kommissionen tilrettelægge en benchmarking-aktion under den åbne koordineringsmetode vedrørende minivirksomheder (studerende opretter virksomheder, som producerer og sælger rigtige produkter og tjenesteydelser i et beskyttet miljø). I 2005 vil Kommissionen sammen med en gruppe eksperter på

¹⁹ Med forbehold for de mål og aktionsområder, som er beskrevet i det flerårige program, Rådets beslutning 2000/819/EF.

²⁰ Kommissionens Paxis-net og Eurocities indledte en pilotprojekt med henblik på at arrangere en europæisk dag for iværksættere (www.entrepreneurday.org).

²¹ Kommissionen vil bekendtgøre flere initiativer inden for iværksætter innovation senere i 2004.

²² Best-projektet "Iværksætteruddannelse", Europa-Kommissionen, november 2002, og "Making progress in promoting entrepreneurial attitudes and skills through Primary and Secondary education" (offentliggøres senere).

grundlag af case-studier og evalueringer beskrive en række faktorer, som er bestemmende for succes og risici, og fremlægge politiske målsætninger, anbefalinger og pr-materiale (succeshistorier og eksempler på god praksis).

For at sikre at alle elever, der forlader uddannelsessystemet, har haft adgang til iværksætteruddannelse, opfordrer Kommissionen medlemsstaterne til at integrere iværksætteruddannelse i alle skolers læseplaner og at give skolerne en passende støtte med henblik på at give dem mulighed for at fastlægge effektive uddannelsesordninger af høj kvalitet. De nationale og regionale myndigheder kan tilrettelægge oplysningskampagner, tilbyde undervisningsmateriale, tilrettelægge kurser for lærere og sammen med erhvervsorganisationerne inddrage iværksætterne i undervisningsprogrammerne.

Der vil blive taget hensyn til Kommissionens arbejde inden for iværksætteruddannelse, hvad angår målsætninger og områder, hvor der er behov for mere støtte, når EU's uddannelses- og ungdomsprogrammer udarbejdes og gennemføres.

3.2. Flere skal tilskyndes til at blive iværksættere

Til trods for at der er udbredt enighed om, at risiko uvægerligt er forbundet med iværksætterkultur, påpegede grønbogens respondenter, at for at tilskynde flere til at blive iværksættere skal det ikke kun være muligt at registrere en virksomhed hurtigt og billigt, men der også skal være en mere retfærdig **balance mellem risikoen og den potentielle belønning**.

De seneste år er der på EU-plan og i medlemsstaterne blevet gjort en betragtelig indsats for at lette administrationen i forbindelse med virksomhedsetablering.²³ For at lette risikobyrdens vil Kommissionen sammen med medlemsstaterne under den åbne koordineringsmetode fortsat tackle de negative følger af **fejlslagne virksomheder** og begynde at undersøge mulighederne for, at iværksættere kan sikre sig mod personlige risici i **sociale sikringsordninger**.

Det er muligt at blive iværksætter med en reduceret risiko for fiasko ved at overtage en virksomhed, som allerede er etableret, i stedet for at etablere en virksomhed fra bunden. Undersøgelser har vist, at i Østrig overlevede 96 % af de **virksomheder, som blev overdraget**, de første fem år efter overdragelsen imod 75 % af de nystartede virksomheder.²⁴ Efter sin indsats for at bistå medlemsstaterne med gennemførelsen af henstillingen fra 1994 vedrørende overdragelse af små og mellemstore virksomheder²⁵ vil Kommissionen i stigende grad fokusere på at øge opmærksomheden omkring mulighederne for at blive iværksætter på denne måde.

Som følge af de **ændrede krav, som samfundet stiller**, på grund af befolkningens aldring og forbrugernes forventninger med hensyn til virksomhedernes adfærd opstår

²³ Benchmarking the administration of business start-ups, Europa-Kommissionen, januar 2002.

²⁴ "Business transfers and successions in Austria", det østrigske institut for forskning i små virksomheder, 2002.

²⁵ Som opfølgning på Kommissionens henstilling af 7.12.1994 om overdragelse af små og mellemstore virksomheder, 94/1069/EF, EFT L 385 af 31.12.1994, s. 14-17, fremlagde Kommissionen i 2002 og 2003 rapporter om eksperternes syn på foranstaltninger, der er nødvendige for at forbedre miljøet for virksomhedsoverdragelser og fremskynde medlemsstaternes gennemførelse af henstillingen.

der nye krav på områder som sundhedspleje, mobilitet og miljø. Da disse sektorer ligger inden for eller tæt på det område, som varetages af det offentlige, kan den offentlige sektor både være en kunde og en konkurrent. Man finder allerede eksempler på, at virksomheder inden for den sociale økonomi²⁶ leverer tjenesteydelser inden for områder, som kan erstatte eller supplere tilsvarende områder inden for den offentlige sektor. Kommissionen vil sammen med medlemsstaterne under den åbne koordineringsmetode se på hindringerne for udvikling af både kommercielle og ikke-udbyttegivende virksomheder inden for disse sektorer. Som forberedelse på fremtidige tiltag analyserer Kommissionen på nuværende tidspunkt den rolle, som sociale virksomheder spiller.

Nøgleaktion: Stemplet som en fiasko – problemer og løsninger

Iværksættere, hvis virksomhed én gang er slået fejl, oplever ofte at blive stemplet som en fiasko, hvilket bl.a. kan give sig udslag i tilbageholdenhed med at placere ordrer og krav om yderligere finansielle garantier. Der er behov for en bedre forståelse af grundene til, at en virksomhed slår fejl, herunder en sondring mellem hæderlige og uhæderlige konkurer, for at undgå, at iværksættere stemples som en fiasko.

På grundlag af en benchmarking-aktion i 2003 med deltagelse af Kommissionen og eksterne eksperter blev der fastlagt målsætninger, indikatorer og anbefalinger vedrørende begrænsning af de alvorlige juridiske og sociale følger af, at en virksomhed slår fejl.²⁷

I statusrapporterne vedrørende handlingsplanen vil Kommissionen bede medlemsstaterne redegøre for de foranstaltninger, de har truffet eller planlægger at træffe med henblik på at leve op til anbefalingerne. Kommissionen vil derefter om nødvendigt revidere dette arbejde.

For at fremme en bedre forståelse af grundene til, at en virksomhed slår fejl, og at sondre mellem begreberne ”fallit” og ”uhæderlig” adfærd vil Kommissionen sammen med medlemsstaternes eksperter i 2004 udarbejde oplysningsmateriale om principperne for fallit, tidlige tegn på økonomiske vanskeligheder, årsagerne til, at en virksomhed slår fejl, og hindringer for at begynde på ny samt portrætter af iværksættere, hvis virksomhed er slået fejl, og som har etableret en ny virksomhed. Oplysningsmaterialet, som skal anvendes i pr-kampagner og i forbindelse med kurser, skal medføre en større accept af, at en virksomhed kan slå fejl, og bidrage til, at iværksættere, som har oplevet, at deres virksomhed er slået fejl, møder mere velvilje i erhvervslivet.

For at hjælpe iværksættere med økonomiske vanskeligheder overvinde deres frygt for at røbe, at de har problemer, og søge hjælp i tide, vil Kommissionen sammen med medlemsstaterne under den åbne koordineringsmetode fokusere på at lette udvekslingen af erfaringer om kendskabet til og brugen af forebyggende foranstaltninger. Inden udgangen af 2005 vil Kommissionen sammen med en ekspertgruppe have udarbejdet selvevalueringsredskaber for iværksættere, hvormed

²⁶ Virksomheder inden for den sociale økonomi omfatter kooperativer, gensidige selskaber, foreninger og fonde, og de arbejder under forhold, som "investordrevne" virksomheder ville finde mindre lukrative.

²⁷ Study: Bankruptcy and a fresh start, juli 2002 og Final report of the expert group on the Best Project on Restructuring, bankruptcy and a fresh start, september 2003, Europa-Kommissionen.

de kan vurdere deres økonomiske forhold, herunder oplysninger om eksisterende støttemuligheder og procedurer, som har til formål at forebygge fiasko.

Nøgleaktion: Lettere adgang til overdragelse af virksomheder

Den voldsomme stigning i det forventede antal virksomhedsoverdragelser i de kommende år vil i særlig grad påvirke de mange familievirksomheder, som udgør den største del af EU's erhvervsliv. EU bør undgå en situation, hvor sådanne virksomheder ikke lukker på grund af en for ringe konkurrenceevne, men udelukkende på grund af skattemæssige eller juridiske hindringer, eller fordi der ikke kan findes en efterfølger.

Kommissionen vil fortsat bistå nationale og regionale politiske beslutningstagere med at give lettere adgang til virksomhedsoverdragelser, navnlig med henblik på at undgå, at de mange levedygtige familievirksomheder i EU lukker. Kommissionen vil fortsat anspore medlemsstaterne til at gennemføre henstillingen om virksomhedsoverdragelser og forøge indsatsen for at øge kendskabet til mulighederne for virksomhedsoverdragelse blandt potentielle iværksættere. Det kan f.eks. omfatte, at man bistår nationale og regionale politiske beslutningstagere med at fremme markedspladser for købere og sælgere af virksomheder. Mere specifikke aktioner vil blive bekendtgjort i den meddelelse om virksomhedsoverdragelser, som offentliggøres i 2004.

Nøgleaktion: Gennemgang af de sociale sikringsordninger for iværksættere

Kommissionen vil inden udgangen af 2005 fremlægge en oversigt over sociale sikringsordninger for selvstændige og virksomhedsejere, herunder ægtefæller og andre personer, over for hvilke der består forsørgerpligt, og følgerne af at skifte ordning. Den vil omfatte sygesikring, garanteret mindsteindkomst i tilfælde af uarbejdsdygtighed eller indstilling af erhvervsaktivitet, pensionsrettigheder (sammenlignet med arbejdstagerordninger), udbredelsen af frivillige ordninger, nye iværksætteres urimelige tab af rettigheder erhvervet under en anden ordning og specifikke ordninger for nystartede iværksættere. Dermed vil det med større præcision være muligt at kvantificere de overordnede risici forbundet med iværksætterkulturen og at fastslå sociale sikringsordningers betydning for valget eller fravalget af at blive iværksætter.

På dette grundlag vil Kommissionen i 2005 bede medlemsstaterne beskrive de områder, inden for hvilke de har til hensigt at træffe foranstaltninger. Kommissionen vil derefter tilrettelægge en udveksling af erfaringer vedrørende de bedste midler til opnåelse af fremskridt under inddragelse af eksterne eksperter. Dette arbejde vil resultere i, at der udpeges eksempler på god praksis, som kan hjælpe medlemsstaterne tilpasse deres ordninger i et passende omfang.

3.3. Gearing af iværksætterne til vækst og forbedret konkurrenceevne

På baggrund af ønsker fra en række af grønbogens respondenter om klientfokuserede støttetjenester af høj kvalitet, vil Kommissionen fortsat fremme adgang til førsteklasses støtte og ledelsesuddannelse for iværksættere med forskellig baggrund, herunder grupper med specifikke behov som f.eks. **kvinder og iværksættere tilhørende en etnisk minoritet**. Kommissionen vil også fremme adgang til støtte for

iværksættere med forskellig baggrund og i regioner med ringe resultater på iværksætterområdet gennem strukturfondene.²⁸

Ifølge respondenterne kan der udløses vækst på iværksætterområdet ved hjælp af aktiv støtte til SMV'ernes indsats for **internationalisering**. Internationalisering giver ikke kun adgang til et større marked, men tilstedeværelse på forskellige markeder kan også bidrage til, at der opnås konkurrencemæssige fordele i forhold til virksomheder, som kun er opererer i et land.

SMV'erne bør have adgang til støtte til at udnytte de muligheder, som den **videnbaserede økonomi** giver. Udover en mere effektiv overførsel af viden mellem forskningsverdenen og erhvervslivet, tilstedeværelse af kvalificeret personale i en moderne virksomhed og effektiv beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder er det nødvendigt at være mere opmærksom på "værdi" innovationer (f.eks. en ny virksomhedsmodel, ny markedsføringsstrategi eller udformning), som er af større og større betydning, navnlig for mindre virksomheder.²⁹

Kommissionen vil fremme **netværk, partnerskabssamarbejde og klyngedannelser** med henblik på at bistå iværksætterne med at oprette strategiske partnerskaber, hvorved de får bedre adgang til viden og kan skabe forbindelser i erhvervslivet i og uden for EU. Kommissionen vil styrke den rolle, som spilles af de europæiske støttenetværk "Euro Info Centres (EICs)" og innovationsformidlingscentrene "Innovation Relay Centres (IRCs)", ved at inddrage dem i fremme af samarbejde mellem virksomhederne og sikring af strømlinede EU-dækkende støttetjenester gennem ikke kun disse netværk, men også gennem virksomhedsinnovationscentrene "Business Innovation Centres (BICs)".

I forlængelse af Rådets forpligtelse til at fremme investeringer i forskning og teknologisk udvikling samt en offentlig debat i 2000 forelagde Kommissionen i 2003 en handlingsplan, som havde til formål at øge investeringen i forskning og udvikling til 3 % af BNP inden udgangen af 2010.³⁰ Derudover gives der under det sjette rammeprogram for forskning og teknologisk udvikling økonomisk støtte til SMV'erne, idet 15 % af budgettet er forbeholdt SMV'er, ligesom der gennemføres specifikke aktiviteter for disse.³¹

Kommissionen udvidede for nylig anvendelsesområdet for gruppefritagelsesforordningen vedrørende SMV'er, således at kravet om, at der skal

²⁸ Kommissionens indsats for at forbedre støttetjenesterne omfatter Kommissionens arbejdsdokument Førsteklasses erhvervsfremme, SEK (2001) 1937 af 28.11.2001, Benchmarking of Business Incubators, februar 2002, Good practices in the Promotion of Female Entrepreneurship, december 2002, European network to promote Women's Entrepreneurship (WES), European conference on ethnic minority entrepreneurs, juni 2003 og Charter implementation reports. Under fællesskabsinitiativet Equal gives der økonomisk støtte til iværksættere fra dårligt stillede grupper og til fjernelse af hindringer for sociale virksomheder, og man kan få oplysninger om god praksis inden for støtte til iværksættere med forskellig baggrund, herunder grupper præget af dårlige resultater på iværksætterområdet.

²⁹ Meddelelse fra Kommissionen til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget, Innovationspolitikken – en opdatering af EU's tilgang til Lissabonstrategien, KOM(2003) 112 endelig af 11.3.2003.

³⁰ Det Europæiske Råds møde i Barcelona i marts 2002, Meddelelse fra Kommissionen - Mere forskning i Europa - Mod 3% af BNP, KOM (2002) 499 endelig af 11.9.2002 og Meddelelse fra Kommissionen - Investering i forskning: en handlingsplan for Europa, KOM (2003) 226 endelig af 4.6.2003.

³¹ Yderligere oplysninger om Fællesskabets programmer for forskning og udvikling kan findes på følgende adresse: www.cordis.lu.

indsendes meddelelse ikke omfatter støtte til SMV'ernes forsknings- og udviklingsaktiviteter. Med hensyn til innovation vil Kommissionen revidere forskellige aktørers, navnlig SMV'ers, specifikke behov, hvad angår tilpasning til ændringer og inkorporering af viden i produktion, produkter og tjenesteydelser. På baggrund af emnets betydning vil Kommissionen i 2004 offentliggøre en handlingsplan, som udelukkende er forbeholdt innovation. I den sammenhæng vil Kommissionen undersøge dokumentationen vedrørende markedsfejl, som hæmmer innovation, opdelt efter aktørtype, aktiviteter og geografisk placering, herunder internationale sammenligninger med lande i og uden for EU og behovet for at finde hensigtsmæssige løsninger. Kommissionen vil også fortsat fremme innovation gennem udveksling af erfaringer vedrørende regionale innovationspolitikker, teknologioverførselsordninger og fremme af e-handelsaktiviteter³².

Som det fremgår af grønbogen om iværksætterkultur, og som det blev bekræftet i forbindelse med den offentlige debat, opstår der i Europa for få **hurtigtvoksende virksomheder** eller *gazeller*, som er hovedkraften bag innovation og en dynamisk udvikling på iværksætterområdet. Vækst på iværksætterområdet forekommer sjældent som resultat af en tilfældighed: der er behov for en eksplicit fokusering på vækst, hvilket først og fremmest vedrører de implicerede parter holdning og tankegang. Undersøgelser viser, at iværksættere søger inspiration blandt rollemodeller, som har succes.³³ Kommissionen vil arbejde på at fastlægge praksis for god politik med hensyn til udbredelse af kendskabet til rollemodeller og give en passende støtte til potentielle "gazeller".

Nøgleaktion: Tilvejebringelse af skræddersyet støtte til kvinder og etniske minoriteter

På nuværende tidspunkt tilfredsstiller leverandørerne af støttetjenester ikke de specifikke krav, som kvindelige iværksættere og etniske minoriteter stiller. Udover at bygge videre på det arbejde, som allerede er i gang for at fremme iværksætterkulturen blandt kvinder, vil Kommissionen fra 2004 bistå de nationale og regionale myndigheder, når de tager fat på de områder, hvor der ikke i tilstrækkelig grad tages hensyn til kvindelige iværksætteres behov, herunder navnlig adgang til finansiering og netværk af iværksættere.

På baggrund af erfaringerne med at udveksle god praksis gennem undersøgelser og netværk blandt de politiske beslutningstagere vil Kommissionen anvende en lignende metode i forbindelse med behandlingen af de behov, som iværksættere blandt etniske minoriteter har. I 2004 og 2005 vil Kommissionen pege på og evaluere politiske foranstaltninger med henblik på at bestemme god praksis, hvad angår bistand til iværksættere blandt etniske minoriteter. Samtidig vil Kommissionen opfordre til, at der oprettes netværk blandt politiske beslutningstagere, og forsøge at inddrage de etniske minoriteters repræsentative organer aktivt med henblik på at tilvejebringe en bedre dialog på EU-plan samt nationalt og regionalt plan.

³² [Network of Innovating Regions in Europe \(IRE\)](http://www.innovating-regions.org/)<http://www.innovating-regions.org/>, Improving Institutions for Technology Transfer to Enterprises, PAXIS Pilot Action of Excellence on Innovative Start-ups og meddelelsen fra Kommissionen til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Europæiske Sociale og Økonomiske Udvalg og Regionsudvalget *Tilpasning af e-business-politikker i et miljø i udvikling: Status over digitaliseringsinitiativet og fremtidige udfordringer*, COM (2003) 148, 27.03.2003.

³³ Jf. også "Bottlenecks and catalysts of entrepreneurial growth", Professor Erkkö Autio (offentliggøres senere).

Nøgleaktion: Støtte til virksomhederne i forbindelse med udviklingen af forbindelser mellem virksomhederne

Kommissionen vil støtte partnerskabsarrangementer i de forskellige regioner i EU, der giver iværksætterne mulighed for at møde strategiske partnere (iværksættere, forskere, investorer, rådgivere, forretningspartnere og politiske beslutningstagere), som kan bidrage til at forbedre deres resultater. Kommissionen kan trække på et omfattende netværk af mulige partnere gennem erhvervsorganisationerne, i en række af Kommissionens databaser og i EIC-, IRC- og BIC-netværkene. Medio 2004 vil EIC-, IRC- og BIC-netværkene være klar med de administrative redskaber, støtteredskaber og it-redskaber, som er nødvendige for at støtte de arrangementer, hvori de deltager på koordineret vis. Erfaringerne vil blive evalueret i løbet af 2005 med henblik på at fastlægge en strategi for de næste år.

Efter deltagelse i partnerskabsarrangementer kan SMV'erne gennem de europæiske virksomhedsstøttenetværks vidt udbredte net af kontorer få yderligere oplysninger og rådgivning om at gøre forretninger på det indre marked, i et specifikt land eller i en særlig region.

Klyngegrupperinger kan hjælpe SMV'erne til at opnå en kritisk masse, kombinere deres ressourcer, give dem mulighed for at finde forretningspartnere eller give adgang til strategiske oplysninger. Med udgangspunkt i arbejdet vedrørende en gennemgang af medlemsstaternes klyngegrupperingspolitikker³⁴ og for at lette udvekslingen af erfaringer om klyngegrupperinger på regionalt plan under programmet "Innoverende regioner i Europa"³⁵ vil Kommissionen i 2005 sammen med en gruppe klyngegrupperingsledere fastlægge og afprøve en model for tilvejebringelse af strategiske forbindelser mellem klyngegrupperinger i EU.

3.4. Forbedring af finansieringsmulighederne

Adgang til finansiering er af afgørende betydning for virksomheder i deres forskellige udviklingsfaser. Bortset fra de eksisterende vanskeligheder, som blev påpeget i forbindelse med den offentlige høring, navnlig hvad angår forøgelse af egenkapitalen, skal virksomhederne forberede sig på ændrede økonomiske krav, som skyldes den øgede brug af rating-ordninger og den foreslåede revision af kapitalkravene til bankerne (Basel II), der vil medføre en prisfastsættelse af lån, som i højere grad vil afspejle den risiko, der er forbundet med kunden.

Kommissionen bidrager for nærværende til at forbedre det økonomiske miljø for virksomhederne, navnlig SMV'erne, ved hjælp af sine **finansielle instrumenter**³⁶ og ved at samle SMV'erne og de finansielle aktører for at give dem mulighed for at

³⁴ I 2003 tilrettelagde Kommissionen et seminar og en række ekspertmøder, og resultaterne heraf kan findes ved at følge følgende link: [Expert group report on clusters and networks](http://www.innovating-regions.org/).

³⁵ <http://www.innovating-regions.org/>

³⁶ De finansielle instrumenter skaber sammenhæng på de finansielle markeder gennem fokusering på nystartede virksomheder i den højteknologiske sektor, SMV-garantier og startkapital. Disse omfatter på grundlag af det flerårige program til fremme af initiativ og iværksætterånd ca. 322 mio. EUR og forvaltes af Den Europæiske Investeringsfond.

udveksle god praksis og for at opnå en bedre gensidig forståelse mellem SMV'erne og finansverdenen.³⁷

For at bistå virksomhederne med at foregribe **ændringer af de finansielle vilkår** vil Kommissionen sammen med de politiske beslutningstagere på regionalt og nationalt plan fremme adgangen til støtte til at reagere på de mere krævende risikovurderinger. De vil gøre en indsats for at give adgang til flere garantier og lån til en rimelig pris, navnlig hvad angår mikrovirksomheder. Fjernelse af låneporteføljer fra bankernes balance gennem salg af disse til institutionelle investorer – *securitisation* - kan også forbedre bankernes evne til at låne til SMV'er.

For at forbedre virksomhedernes kapitalstruktur og opnå **stærkere balancer** skal der tilstræbes skattemæssig neutralitet i forbindelse med de forskellige finansieringsmuligheder. For at bidrage til en forøgelse af egenkapitalen og stimulere en større vækst i virksomhederne vil Kommissionen intensivere sin indsats for at forbedre adgangen til **venturekapital og privatpersoners investeringer (mikro-*engle*)**. Kommissionen fastlægger også kriterier for vurdering af medlemsstaternes foranstaltninger til støtte for tilvejebringelse af risikovillig kapital i henhold til statsstøttere reglerne.³⁸

Nøgleaktion: Tilvejebringelse af mere egenkapital og stærkere balancer i virksomhederne

Kommissionen vil fra 2004 anvende sine finansielle instrumenter for SMV'er til at fremme vækst på iværksætterområdet ved at stimulere udbuddet af både låne- og egenkapitalfinansiering. Med forbehold for evalueringen af de finansielle instrumenter vil reviderede og strømlinede finansielle instrumenter blive taget i anvendelse i 2006. Ud over tilbud om garantier og fremme af *securitisation* vil der også blive fokuseret på egenkapital i forskningsbaserede og innovative SMV'er.

Da meddelelsen om statsstøtte og risikokapital udløber i 2006, vil Kommissionen i 2004 og 2005 igen undersøge den rolle, som statsstøtte spiller med hensyn til at give løsninger på markedsfejl i forbindelse med tilvejebringelsen af støtte til SMV'er, navnlig nyetablerede og vækstorienterede SMV'er.

Kommissionen vil analysere de elementer i de nationale skattestrukturer, som fremmer lånefinansiering frem for egenkapitalfinansiering (navnlig tilbageholdt overskud og uformelle investorer). Kommissionen vil påbegynde denne analyse og oprette en arbejdsgruppe, som omfatter eksperter fra medlemsstaterne, i 2004. På grundlag af resultaterne vil Kommissionen opfordre de medlemsstater, hvis skattemæssige behandling af egenkapital er ugunstig, til at træffe foranstaltninger med henblik på at sikre skattemæssig neutralitet. anbefalinger og eksempler på eksisterende god praksis vil blive forelagt i 2005.

³⁷ For eksempel *rundbordssamtalerne mellem bankerne og SMV'erne* eller drøftelserne med deltagelse af finansieringsinstitutionerne og erhvervsorganisationerne vedrørende fastlæggelse af en adfærdskodeks for bankernes forbindelser med SMV-kunder.

³⁸ Kommissionens meddelelse om *Statsstøtte og risikovillig kapital*, EFT C25 af 21.8.2001, s. 3-11, og meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet om *gennemførelsen af handlingsplanen for risikovillig kapital ("risk capital action plan (RCAP))*, KOM (2003) 654 endelig af 4.11.2003.

3.5. Tilvejebringelse af et sæt lovgivningsmæssige og administrative rammer, som er mere SMV-venlige

I forbindelse med høringen blev der givet udtryk for, at der er behov for en reel reduktion og forenkling af de **administrative og lovgivningsmæssige krav** inden for de områder, der er relevante for virksomhederne, som f.eks. beskatning, beskæftigelse og miljø. Da der er behov for en vis grad af lovgivning og administration for at regulere markederne eller beskytte offentlighedens interesse, bør politiske beslutningstagere på nationalt og regionalt plan også give SMV'erne støtte til at klare denne opgave.

I 2002 iværksatte Kommissionen et ambitiøst program vedrørende forbedring af **styreformerne i EU**, som omfatter bedre lovgivning, konsekvensvurderinger og høring af de berørte parter³⁹, og den vil nu fokusere på gennemførelsen heraf.

Det **indre marked** har gjort livet meget lettere for virksomhederne, navnlig SMV'erne. Der er blevet åbnet nye eksportmarkeder for SMV'er, som tidligere er blevet afholdt fra at eksportere på grund af de dermed forbundne udgifter og vanskeligheder. Nu sælger 40 % af de små virksomheder produkter og tjenesteydelser i andre medlemsstater. Andre nyder godt af billigere indkøb af varer eller lavere udgifter til input til virksomheden f.eks. som resultat af en åbning af markedet i netværksindustrier.

Men det indre marked er ikke uden fejl og mangler. Der findes stadig hindringer. Strategien for det indre marked 2003 – 2006⁴⁰ vedrører emner, som er relevante for SMV'erne, herunder fjernelse af hindringerne for levering af tjenesteydelser, reduktion af betydningen af hindringer på det skattemæssige område og bidrag til forbedring af mulighederne for offentlige indkøb gennem en bedre anvendelse af medlemsstaternes netværk for offentlige indkøb. Kommissionen vil også fortsat fremme SMV'ernes inddragelse i **standardiseringsaktiviteterne**⁴¹.

Kommissionen vil i 2004 fortsætte sin indsats for at forenkle **statsstøttere reglerne**. Navnlig vil den fortsætte udviklingen af et redskab, hvormed støtte, som sandsynligvis ikke vil have den store betydning for konkurrencen, kan udpeges. Et sådant redskab ville reducere Kommissionens behov for at undersøge statsstøtten og give medlemsstaterne større råderum med hensyn til tildeling af statsstøtte af små beløb, som ikke udgør nogen fare for, at der derved opstår konkurrenceforvridning. SMV'erne bør i passende omfang kunne drage fordel af disse foranstaltninger.

³⁹ Meddelelse fra Kommissionen om *Styreformer i EU: Bedre lovgivning*, KOM (2002) 275 endelig af 5.6.2002, *Meddelelse fra Kommissionen om konsekvensanalyse*, KOM (2002) 276 endelig af 5.6.2002, *Handlingsplan om "bedre og enklere lovgivningsmæssige rammer"*, KOM (2002) 278 endelig af 5.6.2002, meddelelse fra Kommissionen *Mod en stærkere hørings- og dialogkultur - Generelle principper og minimumsstandarder ved Kommissionens høring af interesserede parter*, KOM (2002) 704 endelig af 11.12.2002 og meddelelse fra Kommissionen til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget *Ajourføring og forenkling af fællesskabsretten*, KOM (2003) 71 endelig af 11.2.2003.

⁴⁰ Meddelelse fra Kommissionen til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget - *Strategien for det indre marked - Prioriteringer 2003-2006*, KOM (2003) 238 endelig af 7.5.2003.

⁴¹ Kommissionen fremmer SMV'ernes deltagelse i standardiseringsaktiviteter gennem NORMAPME.

Kommissionen vil fremme en mere effektiv **høring af SMV'erne** med henblik på at give dem mulighed for at udtale sig om nye initiativer på et tidligt tidspunkt i beslutningstagningsprocessen og om hensigtsmæssigheden af eksisterende regler og praksis. Der er behov for intern koordinering med den offentlige administration for at sikre, at en sådan høring dækker alle offentlige aktiviteter.

Nøgleaktion: Lydhørhed over for SMV'er

For at SMV'erne i højere grad kan blive hørt i forbindelse med den politiske beslutningstagningsproces vil Kommissionen forbedre vurderingen af konsekvenserne af EU forslag for SMV'er, inden for rammerne af den erhvervskonsekvensvurdering, som blev indført for nylig. Ud over den allerede igangværende inddragelse af SMV'erne i specifikke politiske initiativer fra Kommissionens side vil Kommissionen gennem SMV-repræsentanten⁴² intensivere dialogen mellem alle Kommissionens tjenestegrene og erhvervsorganisationer ved hjælp af mere regelmæssige møder.

Kommissionen vil også forbedre de mekanismer som skal sikre hensyntagen til SMV'ernes erfaringer inden for eksisterende lovgivning, politikker og programmer. Under initiativet om interaktiv politikudformning registrerer EIC-netværket kommentarer vedrørende de hindringer for det indre marked, som SMV'erne oplever. Mere opmærksomhed omkring initiativet, en systematisk opfølgning af de problemer, der er modtaget oplysninger om, og en bredere vifte af områder, som kan kommenteres, vil medføre, at der i højere grad kan tages hensyn til SMV'ernes synspunkter.

Ud over tilrettelæggelse af en mere effektiv dialog med SMV'erne skal det også kunne dokumenteres, at der virkelig tages hensyn til de spørgsmål, som rejses af SMV'erne. I slutningen af 2004 vil Kommissionen have tilvejebragt de operationelle strukturer, som er nødvendige for at tilrettelægge dialogen og vurdere fremskridtet. Inden udgangen af 2005 vil Kommissionen aflægge rapport om inddragelsen af SMV'erne og deres repræsentanter i høringsprocessen og det omfang, hvori der tages hensyn til deres synspunkter.

Kommissionen har sammen med medlemsstaternes eksperter påbegyndt et benchmarking-projekt vedrørende inddragelse af SMV'erne i den nationale beslutningstagningsproces. I forbindelse med dette projekt vil man undersøge vellykkede metoder, som allerede anvendes til at gennemføre høringer af SMV'erne i medlemsstaterne. Projektet forudsætter inddragelse af alle tjenester, hvis arbejde er af betydning for SMV'erne og vil udmønte sig i forelæggelse af bedste praksis og en række politiske anbefalinger i 2005.

Nøgleaktion: Reduktion af problemerne forbundet med overholdelse af skattelovgivningen

Overholdelse af de forskellige landes nationale regler og love på skatteområdet er en hindring for aktiviteter på tværs af grænserne, navnlig for SMV'er. Hvis sådanne

⁴²

Repræsentanten for SMV-aktiviteter søger at fremme dialogen med SMV'erne og deres repræsentative organer og at sikre en passende hensyntagen til SMV'ernes behov i forbindelse med alle EU-politikker, programmer og lovgivning.

virksomheder kunne anvende deres hjemstats love og regler, som de er bekendte med, når de beregner skattepligtig fortjeneste eller skal overholde momsreglerne, ville det være lettere at udvide virksomhedens aktivitetsområde til andre lande.

For at forenkle og reducere procedurerne vedrørende overholdelse af skattelovgivningen, hvad angår direkte beskatning, har Kommissionen til hensigt at iværksætte et pilotforsøg, som giver SMV'erne mulighed for at blive underlagt hjemstatsbeskatning. I forbindelse med dette forsøg vil de deltagende medlemsstater vedtage gensidig anerkendelse af de forskellige nationale metoder til beregning af skattepligtig fortjeneste. I 2004 vil Kommissionen sammen med de berørte parter og medlemsstaterne behandle de resterende tekniske spørgsmål og fastlægge de detaljerede bestemmelser for en sådan forsøgsordning. Dette bør medføre betragtelige besparelser og forbedringer af effektiviteten for SMV'er, som er berettigede til at deltage i ordningen.

På grundlag af resultatet af drøftelserne af de tekniske spørgsmål vil Kommissionen senere i 2004 forelægge sine konklusioner vedrørende fremtidige hjemstatsbeskatningsordninger. På dette grundlag vil Kommissionen periodisk overvåge udviklingen med hensyn til gennemførelsen af sådanne ordninger, som hører under medlemsstaternes ansvarsområde.

Hvad angår en række transaktioner mellem virksomheder og forbrugere, medfører opkrævning af moms på forbrugsstedet på nuværende tidspunkt, at virksomhederne skal registreres, indsende skatteopgørelser og betale skat i samtlige medlemsstater, hvor de har transaktioner, som er pålagt skat. Dette er en meget stor byrde for virksomheder, som opererer på det indre marked.

På grundlag af resultaterne af en europæisk undersøgelse af momsforpligtelser og en offentlig høring i 2003⁴³ har Kommissionen i 2004 til hensigt at foreslå en "kvikskranke-ordning", som medfører, at virksomheder, som er registreret i mere end en medlemsstat, kan opfylde alle krav vedrørende betaling af moms i det land, hvor de er etableret.⁴⁴ En sådan ordning ville i henhold til de erfaringer, der allerede er opnået i forbindelse med EU's momsportal for e-virksomheder fra tredjelande, i væsentlig grad reducere den administrative byrde forbundet med moms, da den ville medføre, at virksomhederne kun skal have kontakt med én enkelt skattemyndighed – på deres eget sprog – og kun skal leve op til ét enkelt sæt regler.

4. KOMMISSIONENS NÆSTE TILTAG VEDRØRENDE GENNEMFØRELSE AF DAGSORDENEN FOR IVÆRKSÆTTERKULTUR

For at gennemføre dagsordenen for iværksætterkultur vil **Kommissionen** sætte ind der, hvor der bedst kan opnås resultater på EU-plan, og hvor den kan give værdifuld støtte til medlemsstaternes nationale og regionale strategier under den åbne koordineringsmetode.

⁴³

http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/taxation/consultations/obligations_tva_en.htm.

⁴⁴

I tråd med meddelelsen fra Kommissionen til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget - *Status og ajourføring af prioriteterne i momsstrategien*, KOM (2003) 614 endelig af 20.10.2003.

Kommissionen har til hensigt at gennemføre dette arbejde gennem de politikker og programmer, som ligger inden for Fællesskabets kompetenceområde. Det er hensigten at gennemføre alle nye foranstaltninger, som foreslås i denne handlingsplan, og som direkte vedrører fremme af dagsordenen for iværksætterkultur, inden for rammerne af de mål, der er beskrevet i artikel 2 i Rådets beslutning 2000/819/EF, og de aktionsområder, der er beskrevet i beslutningens bilag I, herunder navnlig nøgleaktionerne beskrevet under ”fremme af iværksætterkultur”, under det **flerårige program til fremme af initiativ og iværksætterånd**, som løber indtil 2005⁴⁵. Kommissionen vil i sit årlige arbejdsprogram for 2004 og 2005 vedrørende gennemførelse af programmet forelægge konkrete og detaljerede forslag til aktiviteter og de finansielle ressourcer, som skønnes nødvendige for at gennemføre nøgleaktionerne i denne handlingsplan. Disse forslag vil blive vedtaget i overensstemmelse med programmets mål og regler, som er beskrevet i Rådets beslutning, der er nævnt ovenfor.

Kommissionens forslag til det næste flerårige program, som skal forelægges i 2004, vil ikke kun være baseret på Kommissionens egne erfaringer og uafhængige evalueringer, men også på den offentlige debat, som fulgte grønbogen og denne handlingsplan. Der vil i 2005 blive foretaget en gennemgang af de områder, hvor der er behov for nye aktioner. Der vil fra 2006 blive foreslået konkrete aktiviteter, som har til formål at gennemføre disse, i overensstemmelse med reglerne for dette program og målene herfor.

Kommissionen vil også i behørigt omfang være opmærksom på at fremme dagsordenen for iværksætterkultur inden for alle andre **politikområder, som er relevante for iværksættere**, navnlig forskning og udvikling og innovation, styreformer i EU, EU's dagsorden for bæredygtighed, det indre markeds funktion, retningslinjerne for beskæftigelsen samt skatte- og konkurrencepolitik. Kommissionen vil i højere grad fokusere på iværksætterkultur i sine **støtteprogrammer**⁴⁶ og lette adgangen hertil for virksomhederne.

5. KONKRETE RESULTATER FOR IVÆRKSÆTTERNE I EU

Handlingsplanen beskriver fælles **målsætninger**, som skal opfyldes af EU og medlemsstaternes politiske beslutningstagere inden for fem strategiske områder. Der vil blive beskrevet mål, indikatorer og tidsplaner for udviklingen under de fem nøgleaktioner, som skal gennemføres.

(1)	Der skal i højere grad oplyses om mulighederne på iværksætterområdet, og flere skal have mulighed for at tilegne sig iværksætterfærdigheder gennem uddannelses- og oplysningsaktiviteter.
(2)	Et miljø, som er rimeligt for personer, som tager en risiko, og ingen urimelige hindringer for nye iværksættere, som etablerer eller overtager en virksomhed.

⁴⁵ Med undtagelse af aktioner vedrørende beskatning, som vil blive gennemført i henhold til artikel 93 og artikel 211 i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab.

⁴⁶ Strukturfondenehttp://europa.eu.int/comm/regional_policy/funds/prord/sf_en.htm, navnlig Equal-programmet, rammeprogrammerne for forskning og teknologisk udvikling, Asia Invest, AL Invest, EU Japan Centre og uddannelses- og ungdomsprogrammerne.

- (3) Sikring af førsteklasses støtte til iværksættere fra alle sektorer og med vidt forskellig baggrund, specifikt hvad angår handel på tværs af grænserne og innovation.
- (4) Tilstrækkelige finansieringsmuligheder og garantier til at finansiere alle levedygtige initiativer på iværksætterområdet, herunder også under de nye kapitalkrav (Basel II), og større neutralitet med hensyn til den skattemæssige behandling af forskellige finansieringsmuligheder.
- (5) En betragtelig forenkling af de lovgivningsmæssige og administrative procedurer og bedre hensyntagen til SMV'ernes behov i forbindelse med den politiske beslutningstagningsproces.

De aktioner, som gennemføres inden for rammerne af handlingsplanen, skal give resultater i form af en **positiv påvirkning af iværksætterkulturen** i EU:

Fremme af iværksættertankegang: Flere, som giver udtryk for, at de foretrækker at blive iværksættere, flere nye iværksættere, herunder fra dårligt stillede grupper eller regioner, flere nye iværksættere, som overtager eksisterende virksomheder, og flere iværksættere, som etablerer en ny virksomhed efter et fejlslagent forsøg.

Bedre resultater blandt virksomhederne giver sig udtryk i forbedret konkurrenceevne og vækst: Stærkere balancer, mere innovation i den private sektor, flere SMV'er, som handler på det indre marked, mere jobskabelse og flere hurtigtvoksende virksomheder.

Et bedre erhvervsklima: Det skal være mindre tidskrævende og omkostningsfuldt at leve op til kravene vedrørende lovgivning og administration.

Udviklingen på EU-plan med hensyn til handlingsplanens målsætninger og de mål, som er fastsat i forbindelse med nøgleaktionerne, samt disses betydning for resultaterne vil blive underkastet periodisk vurdering. På grund af den nøglerolle, som **medlemsstaterne** spiller med hensyn til at opnå fremskridt, vil Kommissionen også vurdere de foranstaltninger, som disse har truffet inden for de fem strategiske områder. I den forbindelse skal det understreges, at reduktion af hindringerne og tilvejebringelse af offentlige støttetjenester er op til de politiske beslutningstagere, hvorfor de første resultater kan forventes relativt hurtigt. Fremme af iværksætterholdninger og –kvalifikationer er afhængig af borgernes syn på politikken på dette område, og et positivt syn herpå vil uden tvivl bære frugt på langt sigt.

Rapporter om handlingsplanen vil blive integreret i rapporteringsmekanismen for gennemførelse af det europæiske charter for små virksomheder. Fra 2005 og fremefter vil Kommissionen således udarbejde en rapport om udviklingen med hensyn til opfyldelse af de målsætninger, som er fastsat i denne handlingsplan og i forbindelse med nøgleaktionerne både på EU-plan og i medlemsstaterne, og om aktionslinjerne i charteret.

BILAG I – FORSLAG TIL NØGLEAKTIONER I 2006 OG HEREFTER

Gennemførelse af kampagner vedrørende iværksætterkultur

For at skabe en mere positiv holdning til iværksættere i samfundet som sådan vil Kommissionen støtte tilrettelæggelsen af oplysningskampagner. I forbindelse med kampagnerne kan man beskrive rollemodeller, succeshistorier og fremstillingen af fejlslagne virksomhedsetableringer i medierne. Sådanne kampagner vil fokusere på iværksætteres positive bidrag til opfyldelsen af samfundets behov (virksomhedernes sociale ansvar). Det er bedst at tilrettelægge kampagnerne på regionalt og nationalt plan og at lade Kommissionen give dem et europæisk mærke, tilrettelægge støttearrangementer og forbedre forbindelserne mellem de forskellige kampagner, som tilrettelægges i hele EU, med henblik på at øge synligheden og koordineringen af regionale og nationale aktiviteter. Dette arbejde skal tage udgangspunkt i god praksis, som er blevet udpeget i forbindelse med pilotaktionen vedrørende tilrettelæggelse af iværksætterdage under Paxis-programmet.

Fremme af hurtigtvoksende virksomheder (gazeller)

For at fremme etableringen af flere gazeller har Kommissionen til hensigt at øge kendskabet til, hvordan der kan opstå flere af disse virksomheder på europæisk plan. Den vil fremme mere forskning ved at skabe kontakt mellem handelshøjskoler med henblik på at analysere grundene til eksisterende gazellers succes og hindringerne for, at virksomheder med det rette potentiale bliver gazeller. Dette arbejde skal ikke kun medføre mere fokus på gazeller i forbindelse med analyser og forskning, men også inkorporering af resultaterne i undervisningsmoduler på handelshøjskolerne med henblik på at fremme brugen heraf inden for virksomhedspraksis. Kommissionen vil under den åbne koordineringsmetode foranstalte udveksling af erfaringer om medlemsstaternes politikker til fremme af vækst i virksomheder, som har potentiale til at blive gazeller. Det vil omfatte anvendelse af praksis, hvis værd er bevist, med henblik på at bistå iværksætterne med at udpege og udnytte muligheder for hurtig udvidelse, herunder vejledningsordninger, netværk for iværksætteruddannelse og støtteordninger for virksomheder med potentiale til at blive gazeller som f.eks. virksomhedskuvøser og –acceleratorer samt støtte til tidlig og hurtig internationalisering.

Fremme af iværksætterkulturen i de sociale sektorer

På grundlag af en analyse af de specifikke behov og vanskeligheder blandt ikke-udbyttegivende og kommercielle virksomheder, som leverer tjenesteydelser på det sociale og miljømæssige område (f.eks. sundheds-, uddannelses- og velfærdsydelser), vil Kommissionen fastsætte benchmarks for de vilkår, hvorunder medlemsstaterne leverer disse tjenesteydelser, og forelægge anbefalinger og vejledninger vedrørende forbedring af de vilkår, hvorunder virksomhederne arbejder i disse sektorer (hvad angår levering og lovgivning), inden for rammerne af den offentlige forsyningspligt og de kvalitetskrav, som er specifikke for de pågældende tjenesteydelser. Med forbehold for resultaterne af undersøgelsen kan de fremtidige tiltag omfatte fremme af bedre vilkår for virksomheder, som leverer tjenesteydelser på det sociale og miljømæssige område, på EU-plan, politiske konklusioner eller endog retlige instrumenter (f.eks. en henstilling eller frivillig regulering).

Reduktion af lovgivningens kompleksitet for at give mikrovirksomhederne mulighed for at rekruttere medarbejdere

Mikrovirksomhedernes evne til at rekruttere og administrere deres personale påvirkes af personalevedtægternes grad af kompleksitet.⁴⁷ For mikrovirksomheder med ingen eller begrænset erfaring på dette område kan der være tale om en stor byrde i form af tidsforbrug og omkostninger. Med udgangspunkt i erfaringerne fra de nationale handlingsplaner for beskæftigelsen⁴⁸ og Kommissionens igangværende arbejde vedrørende de krav, der er forbundet med ansættelse af den første medarbejder, vil Kommissionen sammen med eksterne eksperter foretage yderligere sammenligninger af national praksis og pege på måder, hvorpå mikrovirksomhedernes rekruttering kan lattes i hele EU. Andre lovgivningsspørgsmål af relevans for mikrovirksomhederne vil blive defineret og behandlet på et senere tidspunkt.

Lettelse af SMV'ernes adgang til deltagelse i offentlige markeder

For at forbedre SMV'ernes adgang til offentlige udbud vil Kommissionen opfordre medlemsstaterne til at indsamle og udveksle eksempler på god praksis, der anvendes af de ordregivende myndigheder, med henblik på at øge SMV'ernes adgang til deltagelse i offentlige kontrakter. På EU-plan vil direktiverne om offentlige indkøb, som er blevet vedtaget for nylig, ikke kun reducere antallet af direktiver, som finder anvendelse i forbindelse med offentlige kontrakter, men også medføre en forenkling og modernisering af selve ordningen for offentlige indkøb. Kommissionen vil vejlede medlemsstaterne i at fortolke disse direktiver og gennemføre dem i den nationale lovgivning. Dette vil sætte de ordregivende myndigheder i stand til fuldt ud at udnytte de redskaber, som er blevet vedtaget på grundlag af disse direktiver. Derudover vil Kommissionen udarbejde en handlingsplan om elektroniske udbud med henblik på at behandle spørgsmål, som opstår på grund af gennemførelsen af nye bestemmelser om brugen af elektroniske midler i forbindelse med offentlige indkøb. EIC-netværket kan hjælpe SMV'erne ved at tilvejebringe oplysninger og øge SMV'ernes kendskab og evne til at skaffe sig offentlige kontrakter.

⁴⁷ I retningslinje 2 "Jobskabelse og iværksætterkultur" i retningslinjerne for medlemsstaternes beskæftigelsespolitik – Rådets afgørelse (2003/578/EF) af 22.7.2003, EUT L 197 af 5.8.2003, s. 13 - 21 - understreges behovet for en forenkling og reduktion af de administrative byrder i forbindelse med personaleansættelse.

⁴⁸ Hver enkelt medlemsstat udarbejder en national handlingsplan, som beskriver, hvordan retningslinjerne for beskæftigelsen gennemføres i praksis på nationalt plan.